

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	49-454-06-265
Дата:	19 / 02 / 2024

1239 dm

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

№ Е-02-00-30 Министър на енергетиката
Дата: 19.02.2024

ЧРЕЗ

Г-Н РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 49-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО

Г-Н ДЖЕВДЕТ ЧАКЪРОВ
НАРОДЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ ОТ
ПГ НА „ДВИЖЕНИЕ ЗА ПРАВА И СВОБОДИ“
В 49-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

На Ваш изх. № 49-454-06-265/16.02.2024 г.

ПИСМЕН ОТГОВОР НА ВЪПРОС

ОТНОСНО: Изграждане в България на хранилище за дългосрочно съхраняване на отработено ядрено гориво

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЧАКЪРОВ,

Във връзка с постъпил в Министерство на енергетиката парламентарен въпрос с вх. № Е-02-00-30/16.02.2024 г. относно изграждане в България на хранилище за дългосрочно съхраняване на отработено ядрено гориво, а именно „В националната енергийна стратегия ще залегне ли изграждане в България на хранилище за дългосрочно съхраняване на

гр. София 1000, ул. "Триадница" №8
тел.: (+359 2) 9263 152
факс: (+359 2) 980 76 30
www.me.government.bg
e-mail: e-energy@me.government.bg

отработено ядрено гориво, ако да – правени ли са проучвания дали има подходящи за това места в страната и къде са те, както и има ли анализи дали дългосрочното съхраняване на отработеното ядрено гориво ще е икономически по-изгодно, отколкото предоставянето му на страни в опит в утилизацията и съхранението му?”, предоставям на Вашето внимание следната информация:

Развитието на ядрената енергетика изисква отговорно управление на отработено ядрено гориво (ОЯГ) и радиоактивни отпадъци (РАО). Стратегията за управление на ОЯГ и РАО е основният документ, представящ националната политика, принципите, целите и задачите, свързани с безопасната и отговорна реализация на всички етапи от управлението на ОЯГ и на всички видове РАО – от генерирането, през съхранението им, евентуалното им преработване и накрая до погребването им. Стратегията очертава осъществяваните и планирани практически решения, техните етапи и срокове, както и начина на финансирането им.

България разчиташе дълго време на договор за съхранение и преработване на ОЯГ в Руската Федерация (РФ), но и в случая, България има задължение за приемане и погребване на остъклените високо активни отпадъци (ВАО) след преработка, като конкретните обем и характеристики на ВАО следва да бъдат определени по съгласувана между двете страни Методика за определяне на количеството и характеристиките на връщаните ВАО, отговаряща на международната практика. Методиката трябва да бъде съгласувана 10 години преди физическото им връщане. Поради променената геополитическа среда, взаимоотношенията с РФ пораждат несигурност и рискове – остава открит и същественият въпрос с т.н. ценен материал – изотопи на плутония и урана (които са продукт след преработката на ОЯГ) – кой и при какви условия ще го съхранява.

Тези обстоятелства наложиха актуализация на Стратегията за управление като усилията са насочени към намиране на алтернатива за преработване на ОЯГ, както и към разглеждане на сценарии за възможни опции за реализация, когато говорим за съхранение или погребване.

Водят се разговори с международни компании с цел проучване на технологични възможности за преработване на ОЯГ от реактори тип ВВЕР, като отново стои въпросът за съхранението на т.н. ценен материал – изотопи на плутония и урана, който ще се генерира и в този случай на преработка. Следва да е ясно, че използването на тези ядрени материали за граждански цели остава твърде ограничено, а разходите за съхранение в трета страна са високи. Работата с т.н. „МОХ гориво“ е ограничена, а реактори от следващо поколение, които могат да използват тези материали засега са само на ниво изследователски проекти.

Коректно е да се разграничат процесите на съхранение от тези на погребване. Ако формално се погледне на терминологичната същност, лесно е да се отговори, че в

България проблем със съхранението, включително и дългосрочно, реално няма. Предизвикателната тема е тази за погребването.

Когато се сравнява алтернативата за погребване на ОЯГ без преработка срещу алтернативата за погребване на остъклен отпадък, следва да се отчитат всички свързани критични аспекти - и в двата случая става дума за радиоактивен отпадък от най-високата категория 3. При погребване на ОЯГ без преработка критично е високото остатъчно топлоотделяне, а при погребване на остъклен отпадък критични са разходите и условията за съхранение на полученият при остъкляването плутоний извън страната.

Направените до момента проучвания дават превес, на тезата, че изграждането на дълбоко геоложко хранилище се очертава като най-устойчивата национална алтернатива за решаване на въпроса за управление на ОЯГ, независимо дали ще бъдат погребвани остъклени високо активни отпадъци или отработено ядрено гориво.

Съвременната практика е насочена към изграждане на съоръжения за погребване в дълбоки стабилни геоложки формации, като потенциалните вместилища са гранити (Финландия, Швеция, Швейцария и др.), плътни и глинести мергели (Франция, Белгия, Швейцария и др.) или в подходящи минни изработки (Германия - в бивша мина за добив на ферити). Като ново технологично решение понастоящем се развива концепцията за сондажно погребване. То е финансово по-ефективно и позволява да се осъществява погребване на значителна дълбочина спрямо изгражданите съоръжения.

При всички случаи трябва да се отбележи, че става дума за високотехнологични процеси, ангажирани са наистина най-добрите експертни общности от физици, химици, инженери и други професионалисти. Ето защо ангажирано заявявам, че съществуват адекватни технически решения, които се основават на най-важни неща за всички нас като общество - безопасност, сигурност и устойчивост!

У нас в годините бяха извършени мащабни геоложки проучвания в цялата страна, което дава възможност за предварителна оценка по отношение на наличието на подходящи геоложки формации за погребване на РАО. В резултат на задълбочен преглед на данните от геоложките проучвания е направено предварително заключение за наличие на подходящи геоложки формации, както гранити (в Югоизточна България), така и мергели (в Дунавската равнина). При това са възможни и двата способа за погребване - в подземни съоръжения с галерии или чрез новия сондажен способ. И в двата случая се предвижда възможност за обратно изваждане на контейнерите, при необходимост.

Изхождайки от наличието на подходящи геоложки условия у нас, понастоящем усилията са насочени към набиране на информация за технологичните особености при погребване на различните видове РАО и за приложение на различните технологични решения в други страни. Следваща стъпка е започване на целенасочени изследвания на геофизичните, хидроложките и геохимичните условия на площадки в страната.

В България е създадено Държавно предприятие „Радиоактивни отпадъци“, което има капацитет за организиране и структуриране на такива проучвания. Създаденият съгласно Закона за безопасно използване на ядрената енергия фонд РАО, в който се натрупват средства по реда на чл. 92 от същия закон, може да финансира такива проучвания.

Посоченото във Вашия въпрос обстоятелство, че получаването на съгласие от местното население е ключово за реализация на такъв тип проекти, е обективно. Използвам случая да уверя, че Министерството на енергетиката подхожда изключително отговорно по темата. Актуализацията на националната стратегия за управление на ОЯГ и РАО вече беше обект на обществено обсъждане, включително и на обсъждане в съседни страни.

В бъдеще, когато има готовност за конкретно описание на технологичните решения по погребване на РАО, ще се премине към етапа на търсене на съгласие с местните общности. Понастоящем изглежда най-ефективен варианта на доброволния принцип – на база на предварителните оценки за подходящи райони, се дава възможност на местните общности да приемат или отхвърлят такава дейност на тяхна територия чрез референдум. При положително решение се преминава към установяване на постоянен информационен център и целенасочена работа за информиране на хората за особеностите на конкретния тип дейности.

Следва да се отбележи, че Държавно предприятие „Радиоактивни отпадъци“ има опит за работа с местните общности в района на гр. Козлодуй и с. Нови хан, където експлоатира съоръжения за управление на РАО. На база на ежегодни програми се финансират инвестиционни и общи инициативи в общините със средства от фонд РАО. Този тип сътрудничество, доказало се като много успешно, ще продължи и в бъдеще, прилагайки най-добрите световни практики.

С уважение,

РУМЕН РАДЕВ
Министър на енергетиката

